

Natuurbeheer moet emanciperen

COLUJN

Het kabinet Rutte I pakt zijn bezuinigingsopgave voortvarend op. Niet door te kiezen voor hervormingen op bijvoorbeeld de arbeidsmarkt of de woonmarkt, maar door de geldkraan dicht te draaien voor zachte waarden als ontwikkelings-samenwerking, cultuur en natuur. Wie het ter discussie stelt, wordt steevast geconfronteerd met gesimplificeerde schijntegenstellingen. Als het kabinet moet kiezen tussen investeren in natuur of investeren in bejaardenzorg, kiest men voor het laatste. Zo'n redenering slaat de discussie lam omdat een tegenstelling wordt gecreëerd die niet bestaat. Een paar *Joint Strike Fighters* minder (het kabinet wil er 85) of beperking van de hypotheek-renteaftrek voor huizen boven een half miljoen, zou vele malen meer geld opleveren dan alle bezuinigingen op natuur, cultuur en ontwikkelings-hulp bij elkaar. (Terzijde: dit kabinet wil 500 miljoen extra in asfalt investeren, precies het bedrag dat bezuinigd wordt op natuur en cultuur samen). Storend is dat de coalitiepartijen structureel kiezen voor een opstelling die een serieuze discussie onmogelijk maakt. Sterker nog: het bekt lekker en het werkt, dus het kan allemaal niet rabiaat genoeg. Ger Koopmans (CDA) in het tv-programma *Uitgesproken* (09/11/2010): 'In tijden van bezuiniging kiezen wij voor de veiligheid van onze kinderen in plaats van veiligheid voor de konijnen'. Drie weken later verkondigt dezelfde Koopmans bij Pauw & Witteman (30/11/2010) dat Nederland het WK voetbal in 2018 écht moet organiseren omdat Nederland 'recht heeft op een feestje' en 'dat mag best 160 miljoen euro kosten'. Ander voorbeeld: Jan Jaap de Graeff, directeur Natuurmonumenten, ging in Buitenhof (08/11/2010) in debat met Annie Schreijer-Pierik (CDA) over het niet afronden van de Ecologische Hoofdstructuur. Schreijer-Pierik: 'Dieren verplaatsen zich prima over boerenland. Ik heb het laatst zelf nog gezien: op ons boerenland zijn vele hazen!'. De Graeff, die domweg te integer is om op dit niveau te discussiëren, zat met de mond vol tanden. Wat hij had moeten zeggen? Dat een verdwaalde haas op het soortenloze Schreijer-Pierikgrasland géén indicator is van de biodiversiteit in Nederland. Dat als we een serieuze discussie willen voeren over de kwaliteit van onze natuur, we het moeten hebben over de honderden soorten die op Rode Lijsten als bedreigd te boek staan. Drogredenen en schijnvergelijkingen – meer lef heeft het kabinet niet om zijn politieke keuzes te onderbouwen. Daar zit echter ook een kans in.

Sinds de oprichting van Natuurmonumenten in 1905 heeft de Nederlandse natuurbescherming een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt. Natuurbeheer is veranderd van strikt conserverend naar ontwikkelingsgericht, en van strikt vrijblijvend naar

juridisch gefundeerd. Natuur is tegenwoordig een volwaardig maatschappelijk belang dat zich ten opzichte van andere sectorale belangen beschermd weet met stevige juridische kaders. Het voortdurende getouwtrek rondom ontpoldering van de Hedwigepolder is één van de vele illustraties. Naar mijn overtuiging is de grootste opgave voor het Nederlandse natuurbeheer in de komende jaren om dit proces van emancipatie door te zetten, en natuurbeheer en soortenbescherming financieel onafhankelijker te maken van het Rijk.

Kansen te over. In steeds meer regio's is natuur de belangrijkste motor achter de regionale economie. Niet voor niets hebben RECRO en de ANWB zich scherp uitgesproken tégen de natuurbezuinigingen. Horeca en (verblijfs)recreatie zijn vaak volledig afhankelijk van de kwaliteit van het omringende landschap. Het blijft mij verbazen dat een horecaondernemer die zijn omzet te danken heeft aan de ruimtelijke kwaliteit, daar doorgaans geen enkele bijdrage aan levert. De natuurbescherming zal zich af moeten vragen hoe dat belang te gelde gemaakt kan worden. Natuur is essentieel voor de kwaliteit van Nederland als economische vestigingsplaats, voor de leefbaarheid van de dichtslibbende Randstad, voor de groeiende behoefte aan wandel- en fietsmogelijkheden voor onze vergrijzende bevolking, etc. Er is de laatste jaren fors meer aandacht gekomen voor deze zogenaamde 'ecosysteemdiensten' van de natuur. Het Planbureau voor de Leefomgeving schreef er in 2010 een brochure over. De komende jaren gaat een coalitie van groene organisaties investeren in een aantal 'klimaatbuffers' waarmee ze wil aantonen dat natuur kosteneffectief gekoppeld kan worden aan investeringen in waterveiligheid. Zelf ben ik betrokken bij een experiment in de Oosterschelde waar civieltechnische investeringen in de Oosterdam worden uitgesteld door te investeren in het voorland. Daar wordt een grootschalig zandlichaam opgespoten dat een belangrijke bijdrage levert aan het behoud van slikken en platen en dat tegelijkertijd de golfslagwerking zo vertraagt dat de dam aan veiligheidsnormen blijft voldoen.

De grootste vraag voor de natuurbescherming zal in de komende jaren zijn hoe we zorgen dat al die waarden ook daadwerkelijk gewaardeerd worden. Het belang van natuur is toe aan politieke en maatschappelijke herijking. Om die herijking te bewerkstelligen is het volgens mij essentieel dat we ons autonoom van de overheid op kunnen stellen. Het beeld van een luxe aan de subsidiekraan is fnuikend. Alle natuurbeschermingsorganisaties zien zich nu geconfronteerd met de noodzaak om naar nieuwe verdienmodellen te zoeken. Daar zouden we wel eens vitaler uit kunnen komen dan we erin gaan.

Het beeld van een luxe aan de subsidiekraan is fnuikend

Bjørn van den Boom
Bestuurslid
De Levende Natuur